

jämlikhet

Ekonomi

Livs

© 2009 Svenska Livsmedelsarbetareförbundet

PRODUKTION Bilda Idé

OMSLAGSILLUSTRATION Anna Gunneström

TABELLER/DIAGRAM Ateljé Hunting Flower

TRYCK Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB, Borås 2009

2009.03 350 ex

li 091011

Innehållsförteckning

Förord	4
Fackliga verksamhetens kostnader	5
Intäkter och kostnader	9
Förbundets fastighetsinnehav	13
Det egna kapitalet.....	14
Kapitalförvaltning	16
Medlemsutveckling.....	17
Avgifter.....	20
Förslag	22
Placeringsreglemente (<i>bilaga</i>).....	23

Förord

EKONOMIKOMMITTÉN INFÖR KONGRESSEN har bestått av *Hans-Olof Nilsson* och *Kristina Nordström* förbundskontoret, *Åke Fransson* och *Tommy Andersson* förbundsstyrelsen, *Benny Jönsson* avd Sydöst, *Kajsa-Liza Axdorff* avd Bergslagen samt som adjungerad *Jörgen Tvermoes* ekonomichef.

Kommitténs uppdrag har varit att författa en rapport över förbundets ekonomi i ett historiskt perspektiv samt att så långt möjligt försöka prognostisera framtida utveckling med hänsyn taget till medlemsutveckling och kostnader av olika slag.

En rapport över ekonomi skulle naturligtvis också kunna hållas strikt till siffror och statistik men kommittén har valt att också föra ett resonemang utifrån önskvärda resultat och effekter för att ge ett mera lättillgängligt innehåll till de diskussioner som rapporten med all säkerhet ger upphov till. Det bör också noteras att en hel del av de siffror som nämns för 2008 bygger på prognoser eller budget eftersom det verkliga resultatet i skrivande stund inte är färdigt.

Kommitténs arbete har naturligtvis inte varit lätt ur den aspekten att osäkerheten är ganska stor med tanke på medlemsutvecklingen samt de olika kostnadsslag som vi i vissa delar inte råder över själva.

Kommitténs rapport är naturligtvis ur just osäkerhetsaspekten i prognosmakandet därför inte så fullödig som vi själva hade önskat.

Det är å andra sidan heller inget ovanligt eller onaturligt eftersom prognoser alltid innehåller ett visst mått av osäkerhet.

Kommittén har också diskuterat och för framtiden värderat det ekonomiska mål som förbundet antog på kongressen 1991.

Kommitténs och förbundsstyrelsens slutsatser och förslag redovisas i slutet på rapporten.

Fackliga verksamhetens kostnader

DEN FACKLIGA VERKSAMHETENS KOSTNADER är de utgifter förbundet har för att driva verksamhet såväl lokalt som centralt. I dessa kostnader ingår också avgifter för arbetslöshetskassa och medlemsförsäkringar.

Kostnaderna i likhet med intäkterna är naturligtvis beroende på medlemsantalet. Således bör kostnaderna minska när medlemsantalet minskar. Och naturligtvis tvärtom öka när medlemsantalet ökar.

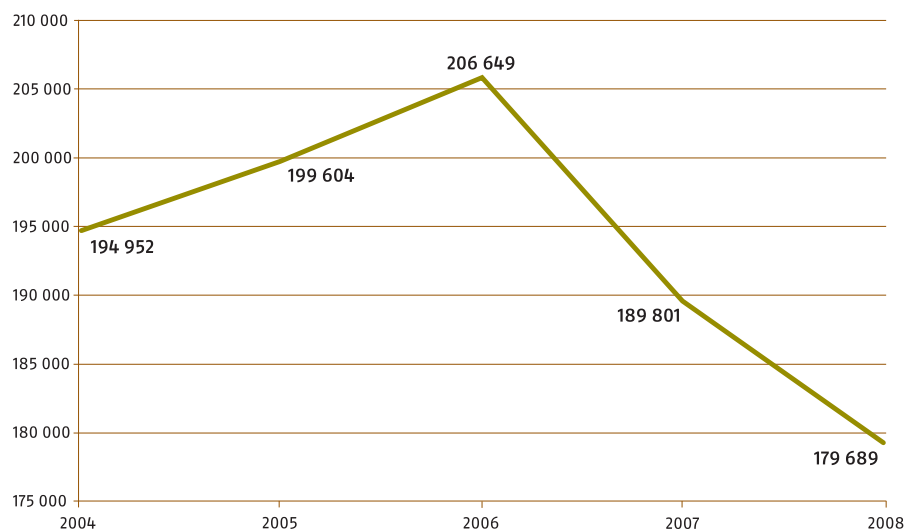
Kostnaderna är dock inte helt beroende av medlemsantalet eftersom avgifterna för arbetslöshetskassa och medlemsförsäkringar kan öka eller minska.

Avgifterna till arbetslöshetskassan förfogar vi inte över själva utan dessa avgörs genom riksdagsbeslut. Nuvarande regelverk som gäller från den 1 juli 2008 innebär att avgifterna varje månad ska motsvara 33 procent av den utbetalda arbetslöshetsersättningen.

Avgifterna till medlemsförsäkringar är naturligtvis helt beroende av våra egna beslut avseende vilket försäkringsskydd medlemskapet ska innehålla.

Naturligtvis är också antalet anställda i organisationen avgörande för hur kostnaderna förändras.

Total verksamhetskostnad (TKr)



Ovanstående diagram beskriver hur den fackliga verksamhetens kostnader förändrats under 2004 – 2008.

Diagrammet är vad avser 2008 endast en prognos eftersom året i skrivande stund inte är klart.

Under 2008 kommer det försämrade verkliga resultatet att påverkas av att vi bl a genomfört stambyte på hyresfastigheten på Döbelnsgatan i Stockholm. Stambytet kostar ca 10 mkr. I budgeten hade vi planerat att låna upp medel för att täcka dessa kostnader men när stambytet skulle realiseras valde vi ändå att betala det kontant, framför allt pga en bra likviditet i förbundsekonomin. Stambytet ska ju naturligtvis ses som en investering över en längre tid men kostnaden ”drabbar” året det genomförs när det betalas kontant. Det höjer naturligtvis också värdet på fastigheten vilket ju är positivt för ekonomin som helhet.

Vi har också ett markant överskott i inkomstförsäkringen som naturligtvis beror på att försäkringspremierna varit högre än kostnaderna för uttagna ersättningar. Överskottet beräknas till ca 5 mkr och finns inestående hos försäkringsgivaren med en bra avkastning. Försäkringspremierna speglar därför inte det verkliga utfallet i försäkringen.

Det är uppenbart att det minskade medlemsantalet och rationaliseringen av den administrativa verksamheten genererat kraftigt minskade kostnader. Totalt sett har vi i hela förbundet kunnat minska antalet anställda med drygt 40 tjänster. Naturligtvis beror de minskade kostnaderna också på det minskade medlemsantalet eftersom varje medlem naturligtvis bidrar till den totala kostnaden.

Efter en ständig uppgång av den totala kostnadsmassan under kongressperioden kan vi ändå se att vi är på rätt väg.

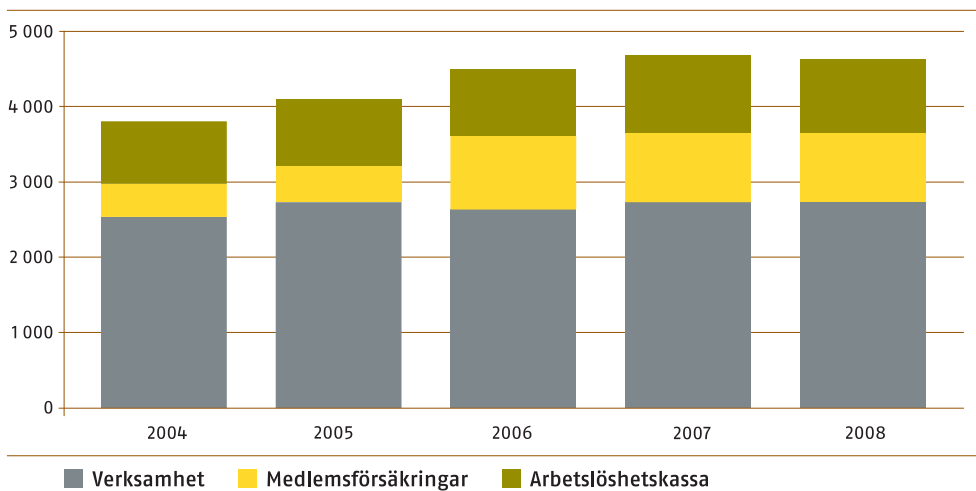
Målsättningen måste ju vara att förbundets kostnader för det som inte kan betraktas som ren facklig verksamhet, som t ex administration minskar och att vi fullt ut kan tillgodogöra oss de rent ekonomiska fördelarna i den tekniska utvecklingen genom minskade personalkostnader.

Detta visar dock inte hela sanningen. Den totalt minskade kostnadsmassan måste fördelas på alla medlemmar för att bilden ska bli komplett.

I nedanstående diagram redovisas dels kostnader för verksamhet per medlem, men också hur avgifterna för medlemsförsäkringar och arbetslöshetsförsäkring förändrats.

Som framgår av diagrammet har kostnaden per medlem sedan 2004 ökat med ca 800 kronor per år. Verksamheten med ca 200, arbetslöshetskassan drygt 100 och 500 kronor för medlemsförsäkringarna.

Kostnader i kronor per medlem och år



Det som i diagrammet benämns som verksamhet omfattar allt som inte kan hänföras till avgifter för medlemsförsäkringar och arbetslöshetskassa. Någon fördelning på hur avdelningarna använt sina medel är inte gjord. Framför allt beroende på att denna skulle bli högst osäker med tanke på att avdelningarna inte redovisar likartat i sina verksamhetsberättelser.

Som framgår av diagrammet rör sig dock den totala kostnadsmassan för verksamheten inte speciellt mycket över tiden. Antalet medlemmar har visserligen blivit färre men det uppvägs av naturliga kostnadsökningar pga ökade försäkringspremier och a-kasseavgifter.

De ökade kostnaderna för arbetslöshetskassan är direkt knutna till de beslut den nuvarande regeringen fattat kring medlemmarnas egenfinansiering. Trots att möjligheterna att få ersättning minskat och därmed också den utbetalda ersättningen ökar således egenavgifterna. Medlemmarna får alltså betala mer för mindre!

Vi drar dock slutsatsen att med nuvarande regler för a-kassan så kommer kostnaderna att minska beroende på att fler får mindre ersättning under kortare tid. Detta är naturligtvis dock beroende på hur den totala arbetslösheten utvecklas.

En ny regering, ledd av Socialdemokraterna, har ju också utfäst att a-kassan bör finansieras solidariskt vilket kommer att gynna bl a livsmedelsarbetarna som idag genom den 33-procentiga arbetslöshetsavgiften betalar mera än många andra.

Vi kan också konstatera att försäkringspremierna ökat markant. Detta beror dock uteslutande på att vi beslutat införa såväl LO-paketet som den generösa inkomstförsäkringen.

Kostnadsökningarna per medlem, förutom egenfinansieringen av arbetslöshetskassan, bedöms därför såväl rimliga som nödvändiga. Avgifterna till medlemsförsäkringarna är ju i grund och botten ett nollsummespel eftersom försäkringskostnaderna täcks av försäkringspremierna.

Trots den ökade egenfinansieringen av arbetslöshetskassan drar vi med hänvisning till ovanstående därför slutsatsen att egennytta i fackföreningsavgiften ökat. En större del av fackföreningsavgiften än tidigare går direkt tillbaka till den enskilde medlemmen genom ett ökat försäkringsskydd och en bra lokal och central facklig verksamhet.

Ökad egennytta i fackföreningsavgiften måste anses positivt också ur ett kollektivt perspektiv. Det ökar helt enkelt värdet i medlemskapet och därmed också motivationen för ett medlemskap.

Medlemsförsäkringar är ett viktigt instrument för att bibehålla attraktionskraften för det fackliga medlemskapet. Men försäkringarna är också ett uttryck för solidaritet där vi gemensamt ser till att täcka upp de brister som samhället inte förmår klara. Talet om att fackföreningen inte ska vara ett försäkringsbolag är helt enkelt otidsenligt eftersom medlemmarna aldrig har varit i större behov av ett sådant skydd. Fackföreningen har ju egentligen alltid varit ett försäkringsbolag. Kollektivavtalet är inget annat än en försäkring mot inkomstbortfall på arbetsplatsen.

Det är vår förhoppning att en kommande socialdemokratisk regering reformerar systemet med finansieringen av arbetslöshetskassan, ersättningsnivåerna och "taket" i försäkringen samt möjligheterna att kvalificera sig till ersättning. Därigenom kan behovet av en egen inkomstförsäkring minska. I det läget kan det vara på sin plats att fundera över om de premier som idag betalas till inkomstförsäkringen i stället ska användas till att förstärka övriga befintliga försäkringar eller om vi har behov av ytterligare försäkringsskydd.

Vi gör därför bedömningen att vi under den kommande kongressperioden måste fortsätta fokusera på att få ut så mycket facklig verksamhet som möjligt samtidigt som vi måste bibehålla ett starkt försäkringsskydd.

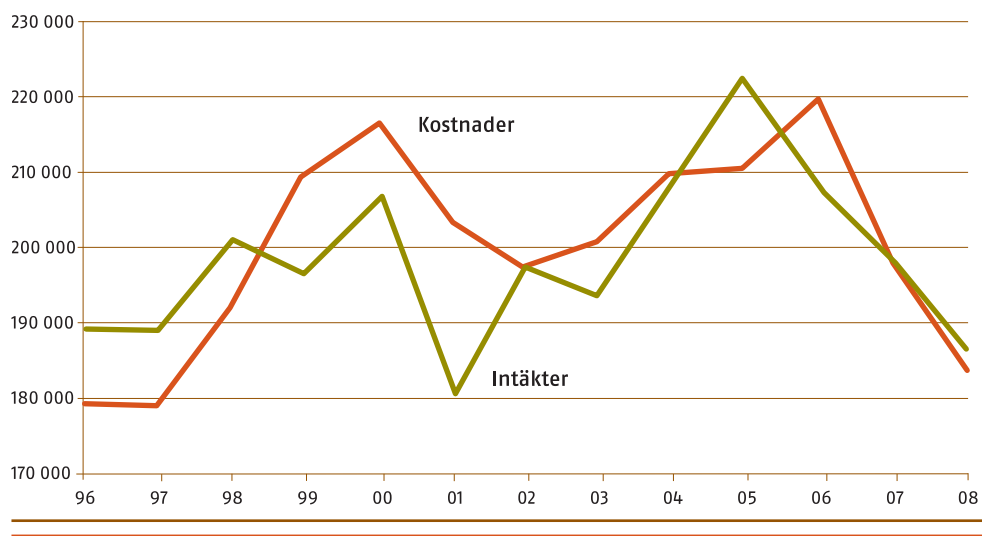
Intäkter och kostnader

NEDANSTÅENDE DIAGRAM visar förhållandet mellan intäkter och kostnader sedan 1996. Skälet att redovisa intäkter och kostnader under en så pass lång period är helt enkelt för att beskriva att kostnadsproblemen inte enbart orsakats av de senaste årens stora medlemstapp utan är av mera djupgående karaktär. Totalt sett har kostnaderna under den här perioden överstigit intäkterna med ca 21 miljoner kronor.

Som framgår har det under åren också varit stora svängningar mellan intäkter och kostnader. Detta beror på att förbundets åtaganden i allt för liten utsträckning utgått från de verkliga behoven utan istället från en verksamhet planerad utifrån att alla avdelningar ska ha samma ekonomiska tilldelning oavsett de olika lokala förutsättningarna och behoven. Det har inneburit att vissa avdelningar kunnat göra överskott medan andra med sämre förutsättningar gjort ständiga underskott.

Noteras bör också att vi även i detta diagram rensat kostnaderna från stambyte och överskottet i inkomstförsäkringen.

Intäkter och kostnader (TKr) sedan 1996



Naturligtvis är det önskvärt att vi försöker ha en organisation där vi på ett bättre sätt kan få kostnaderna att löpa ganska så lika med intäkterna. Det är också önskvärt att vi på ett bättre sätt kan göra fackliga insatser där de verkliga behoven finns.

Centraliseringen av administrationen har slagit igenom från 2007 och vi kan då också se att kostnaderna korresponderar bättre mot intäkterna. I ett långsiktigt perspektiv är det helt nödvändigt att vi bibehåller den kontrollen. Skulle vi inte klara det innebär det att vi måste konsumera kapitalet vilket inte kan vara förenligt med medlemsnyttan.

Förbundet har under ett antal kongressperioder haft ett ekonomiskt mål som kan sammanfattas med att verksamhetens kostnader ska täckas av verksamhetens intäkter.

Med detta menas kort och gott att medlemsavgifterna ska finansiera den fackliga verksamheten. Eventuellt överskott i den finansiella verksamheten, dvs kapitalet, ska användas för att bygga på och säkerställa förbundets samlade tillgångar.

Målet har varit enkelt att förstå men inte lika enkelt att tillämpa i den organisation vi hittills haft. Ett sådant mål bygger nämligen på att ett antal förutsättningar uppfylls.

- För det första förutsätter det att medlemsantalet växer eller i alla fall inte minskar.
- För det andra förutsätter det att förbundsstyrelsen har total kontroll över och möjlighet att löpande gasa eller bromsa organisationens rörliga kostnader.
- För det tredje förutsätter det att förbundsstyrelsen över tiden kan förutse kostnader (avgifter) till arbetslöshetsförsäkringen.

Förbundsstyrelsen kan konstatera att vi under de tre senaste kongressperioderna haft uppenbara problem att uppfylla det ekonomiska målet.

Skälen för detta är helt enkelt att de ovan beskrivna förutsättningarna inte har gått att uppfylla.

Medlemsantalet har minskat kraftigt. Naturligtvis har antalet oorganiserade ökat men inte i den omfattning som antalet medlemmar försvunnit. Den största andelen har i huvudsak lämnat beroende på att arbetstillfällena försvunnit pga mekanisering, outsourcing eller utflyttning.

I och med ett krympande medlemsantal har också organisationens kostnader ökat per medlem. Det beror på att vår organisation byggt på en ganska

fast avdelningsstruktur. När medlemsantalet minskat så snabbt som under de senaste åren klarar inte ett förbund med en så fast lokal/geografisk struktur att rationalisera i samma takt. Möjligheten att ha obemannade avdelningar har inte funnits eller ens varit önskvärd. Vi har också prövat möjligheten att försöka samordna med andra förbund på lokal nivå, men alla försök har misslyckats av en eller annan anledning.

Vi har visserligen rationaliserat och förbilligt administrationen och därigenom kunnat kapa av drygt 40 tjänster men detta har inte varit möjligt att genomföra när det varit nödvändigt.

Centraliseringen av administrationen och arbetslöshetskassan skulle genomförts redan när medlemsminskningen startade. I det läget var dock detta inte politiskt möjligt eftersom insikten om vad som väntade inte fanns. Redan i slutet av 90-talet lät förbundsledningen genomföra en extern utredning (Ökad medlemsnytta av MA Partner) som pekade ut centraliseringen som en möjlig väg men detta ansågs då inte möjligt att genomföra.

Under förra kongressperioden återuppväcktes dock tankegångarna och en ny utredning gjordes. Även denna kom fram till lika stora besparingspotentialer som den första samtidigt som man också kunde konstatera att den lokala verksamheten och tillgängligheten kunde bibehållas och i vissa avseenden öka. Förbundsstyrelsen fattade därför beslut om att sätta igång processen.

Centraliseringen är nu genomförd och vi kan konstatera att det som den första och den andra utredningen prognostiserade kring möjliga rationaliseringseffekter kunnat uppfyllas. Men genomförandet skulle alltså skett tidigare för att också få effekt tidigare under kongressperioden.

Det förslag till ny organisation som nu föreligger ger förbundsstyrelsen helt andra möjligheter att gasa och bromsa den totala kostnadsmassan. Därigenom skapas också förutsättningar för bibehållen styrka på lokal och central nivå.

Vi kan också konstatera att vi nu har ett regelverk som innebär att avgifterna till arbetslöshetsförsäkringen är ännu mera osäkra att prognostisera. Tidigare har avgifterna baserats på antalet medlemmar medan det nya systemet innebär att avgifterna ska utgöras av 33 procent av utbetald ersättning.

Det innebär att förbundets kostnader direkt kommer att stiga när arbetslösheten ökar. Systemet är orättvist eftersom det leder till att medlemmar som arbetar i branscher med stort omställningstryck och därmed ökad risk för arbetslöshet får betala mera för arbetslöshetsförsäkringen än de som arbetar i branscher med mindre risk. Detta gäller i synnerhet de som arbetar i livsmedelsindustrin.

Som vi tidigare sagt hyser vi dock förhoppningen att en kommande Socialdemokratiskt ledd regering infriar förhoppningarna om att finansiera a-kassan solidariskt. Detta bör leda till att vi återigen får en tillströmning av medlemmar till kassorna som i sin tur leder till att kostnaderna också sprids på fler.

Vi kan dra slutsatsen att vi med den föreslagna organisationsförändringen kommer att få ett anseeligt kapitaltillskott. Detta i kombination med en aktivare förvaltning av kapital och fastigheter leder till att de finansiella intäkterna över tiden kommer att öka.

Den föreslagna organisationsförändringen innebär också att vi inte kommer att sitta fast med en låst geografisk struktur på samma sätt som tidigare. Förbundsstyrelsen får helt andra möjligheter att använda såväl de personella som samlade ekonomiska resurserna utifrån de behov som är generella för alla medlemmar, men också för riktade insatser inom olika branscher, koncerner eller definierade problemområden.

Den nya organisationen innebär att förbundsstyrelse och representantskap snabbare kan anpassa kostnaderna utifrån förändringar i medlemsintäkter som de behov som från tid till annan uppstår.

Man kan naturligtvis fundera över om man ska ha ett annat ekonomiskt mål än det nuvarande. Vi är dock övertygade om att det ekonomiska målet måste stämma överens med vårt behov att öka kapitalet för att säkerställa vår finansiella styrka.

Vi ser därför inget behov att förändra det ekonomiska målet för den kommande kongressperioden.

Förbundets fastighetsinnehav

FÖRBUNDET ÄGER FASTIGHETERNA *Sjöråen 4* på Döbelnsgatan 45 och *Skolan 3* på Upplandsgatan 3 i Stockholm. *Sjöråen 4* är en ren bostadsfastighet som införlivades när Tobaksarbetareförbundet gick ihop med Livs.

Skolan 3 är kontorsfastigheten där förbundskontoret finns. I fastigheten finns också ett antal externa hyresgäster som tex LO, LO – TCO Biståndsnämnd och SSU Stockholm.

Fastigheterna har tidigare förvaltats av Riksbyggen men är nu överförda till annan förvaltare. Förbundet har också bildat Livsmedelsarbetarnas Fastighets AB och *Sjöråen 4* ägs av detta bolag. Bolaget är i sin tur helägt av Livs. Enligt fastighetsvärdering gjord 2008 uppgår marknadsvärdet på båda fastigheterna till ca 150 mkr. Värderingen är dock gjord före renoveringen av *Sjöråen 4* varför man kan anta att värdet är lite högre i dagsläget.

Med renovering och ombyggnad av framför allt *Sjöråen 4* och en ny effektivare förvaltning beräknas det årliga resultatet på fastigheterna att öka under den kommande kongressperioden enligt nedan. Alla summor är i tkr.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Intäkter	6 525	6 525	7 524	7 734	7 993	8 335
Kostnader	3 939	3 566	3 457	3 571	3 695	3 822
Avskrivning	711	711	711	711	711	711
Resultat	1 875	2 248	3 356	3 452	3 587	3 802

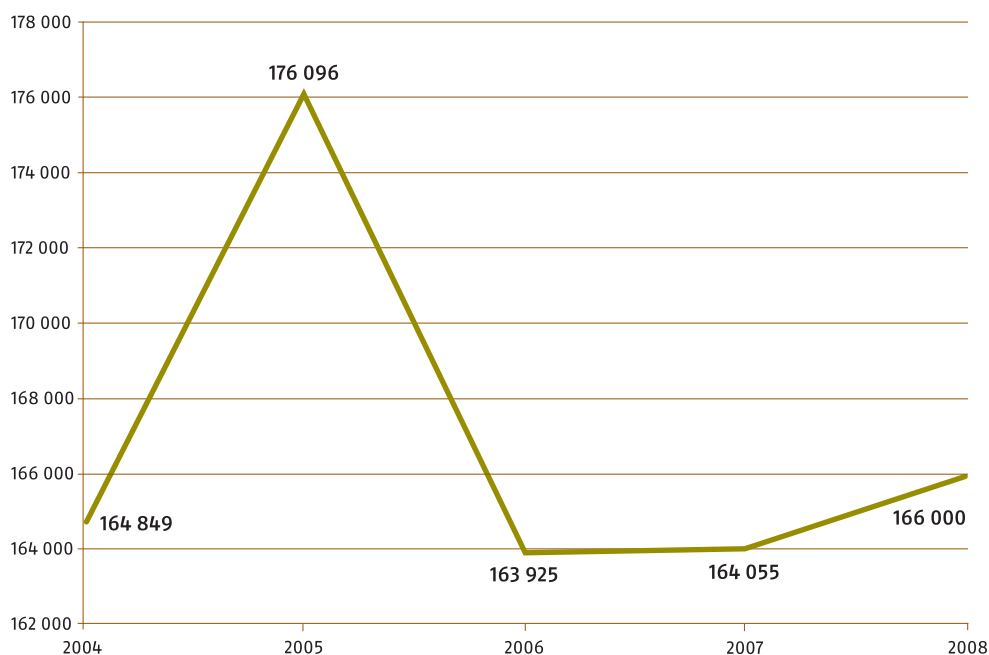
Fastigheterna måste i dagsläget betraktas som en god affär för förbundet och för närvarande har förbundsstyrelsen inga planer på försäljning.

Om detta skulle bli aktuellt i framtiden är det dock en fördel att *Sjöråen 4* ägs av Livsmedelsarbetarnas Fastighets AB ur rent skattemässig synpunkt. En försäljning innebär att vi helt enkelt säljer aktierna i bolaget och därigenom kan också bostadsfastigheten fortsätta som en ren hyresfastighet utan att någon bostadsrättsförening får företräde till köp.

Det egna kapitalet

FÖRBUNDETS EGNA KAPITAL är de medel som kan användas om vi hamnar i konflikt eller om vi behöver täcka förluster i den fackliga eller finansiella verksamheten. Det egna kapitalet har aldrig helt varit beroende av resultatet i den fackliga verksamheten. I nedanstående diagram beskrivs kapitalets utveckling under den senaste kongressperioden.

Eget kapital 2004 – 2008 (TKr)



Det egna kapitalet skapas inte heller enbart genom medlemsavgifter. Tvärtom har de senaste årens minskade medlemsantal och därigenom minskade intäkter inneburit att vi alltmer måste fokusera på att vi i den finansiella förvaltningen gör ett överskott för att kunna säkra förbundets kapital, eller om man så vill uttrycka det förbundets konfliktfonder.

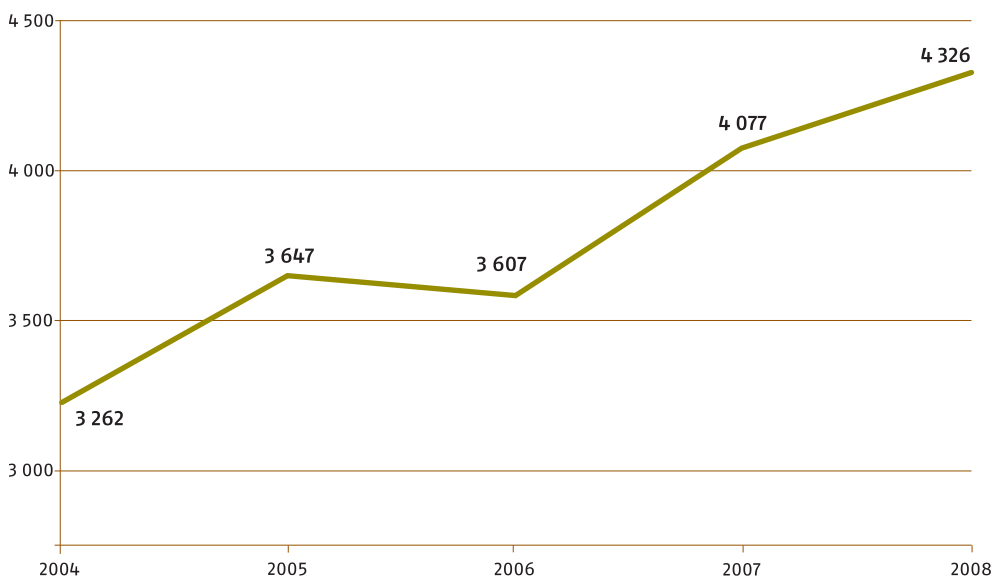
Det vore önskvärt om vi kommer så långt att vi kan se ett eventuellt överskott i den finansiella verksamheten som ett "grädde på moset". Dvs en intäkt som kommer när allt är betalt. Detta kan naturligtvis också uppnås genom avgiftshöjningar. Men att enbart använda det som instrument är naturligtvis inte acceptabelt.

Precis som under den här kongressperioden måste förbundsstyrelsen ständigt arbeta för att minimera kostnader som inte ger ett mervärde i den fackliga verksamheten.

Det egna kapitalet har under den senaste kongressperioden legat i det närmaste stilla i nominella tal räknat. Vi har sedan 2004 endast lyckats skrapa ihop drygt en miljon extra. Med tanke på inflationen och det minskade medlemsantalet kan dock utvecklingen dock inte sägas vara negativ.

Men dessa siffror ger inte heller hela bilden. För att få en mera heltäckande bild bör kapitalet också mätas mot varje medlem. I nedanstående diagram beskrivs hur kapitalet utvecklats per medlem.

Kapital per medlem och år (Kr)



Diagrammet visar en delvis annan bild av det samlade kapitalet. Per medlem räknat har kapitalet ökat med nästan 1 100 kronor. Detta beror i huvudsak på att medlemsantalet minskat.

Det är självfallet positivt att kapitalet per medlem ökat. Men så måste det naturligtvis också vara oavsett om medlemsantalet rör sig nedåt eller uppåt över tiden. En eventuell konflikt i framtiden kostar ju mer per medlem än idag eftersom konfliktersättningen ska relateras till medlemmens inkomst. Därför måste målsättningen vara att kapitalet per medlem ska öka under den kommande kongressperioden.

I organisationsutredningen föreslås att allt kapital ska vara gemensamt förvaltad och inte som idag spritt på förbundet och avdelningarna. Detta kommer naturligtvis att innebära ytterligare tillskott i kassan. Kapitalavkastningen kommer således att öka pga att mera medel i en gemensam förvaltning ger gynnsammare avkastning.

Vi anser dock inte att det finns något behov att på förhand fastställa ökningstakten av kapitalet per medlem och år.

Kapitalförvaltning

FÖRBUNDET HAR ETT ANSENLIGT KAPITAL att förvalta. Målsättningen med denna förvaltning är naturligtvis att skapa ett mervärde i förvaltningen genom placeringar som utan ett alltför stort risktagande skapar ett överskott.

Förvaltningen ska därutöver också ske på sådant sätt att vi både inför våra egna medlemmar som omvärlden kan uppvisa en hög etisk profil. Det innebär att vi inte placerar i verksamheter som inte är förenliga med våra värderingar. Vi måste i varje läge kunna stå för placeringarna.

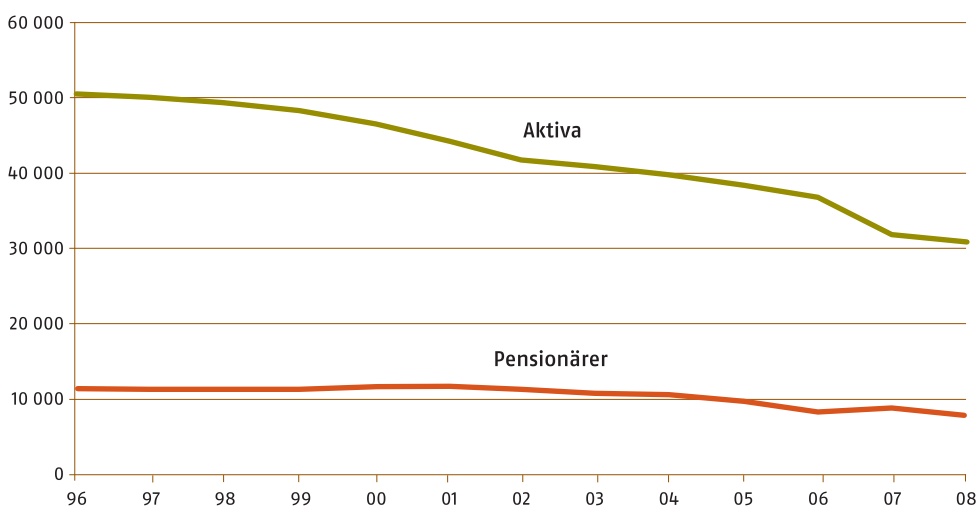
För att kunna ha en hög etisk profil är det nödvändigt för förbundsstyrelsen att ha riktlinjer att gå efter.

Förbundsstyrelsen har därför fastställt ett placeringsreglemente för den finansiella verksamheten. Placeringsreglementet finns som bilaga till denna rapport.

Medlemsutveckling

FÖRBUNDET HAR SEDAN 1996 förlorat ca 24 000 aktiva medlemmar. Bara under den senaste kongressperioden har 10 000 medlemmar försvunnit. Pensionärerna har minskat från ca 11 300 till 7 100. I diagrammet nedan redovisas minskningen av aktiva medlemmar och pensionärer för varje år. I diagrammet redovisas också att antalet oorganiserade ökat från drygt 2000 till ca 4 500 personer.

Medlemsutvecklingen 1996 – 2008

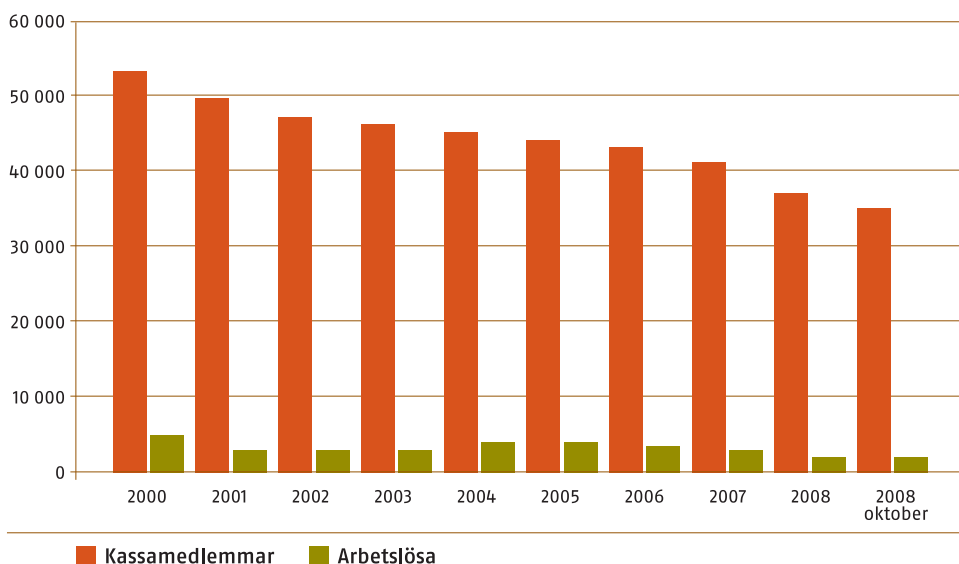


Som tidigare nämnts beror inte den stora delen av tappet på att man väljer att stå utanför Livs. Visserligen har andelen oorganiserade sedan 1996 mer än fördubblats och uppgår idag till ca 4 500. Men ökningstakten per månad har avtagit och nu ser vi också månader där antalet oorganiserade minskar.

Minskningen av antalet medlemmar kan således inte förklaras av att medlemmar lämnat organisationen för att man inte vill vara med.

Den största orsaken till minskningen beror istället på att arbetstillfällen försvunnit genom mekanisering, nedläggning, outsourcing eller utflyttning. Detta speglas inte bara i att antalet förbundsmedlemmar minskar utan framför allt i att antalet medlemmar i arbetslöshetskassan och arbetslösa minskar. I diagrammet nedan redovisas detta.

Kassamedlemmar och arbetslösa sedan 2000



Som framgår av diagrammet har antalet kassamedlemmar i stort sett minskat i samma takt som antalet förbundsmedlemmar. Det beror som vi sagt tidigare på att arbetstillfällena inom livsmedelsindustrin helt enkelt försvunnit.

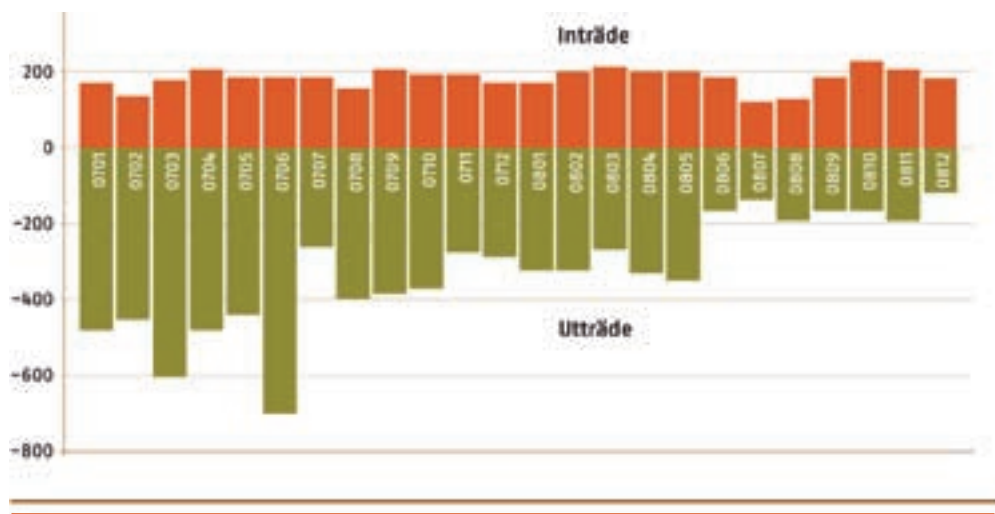
Fr o m 2007 har totalt drygt 5 000 medlemmar försvunnit. Under samma period har antalet arbetslösa minskat från drygt 3 300 till 1 500. De arbetslösa som fått jobb har i stor utsträckning bytt förbund eftersom Livsmedelsindustrin inte har något större behov att nyanställa.

Men samtidigt har vi också som framgår skrivit in många medlemmar. Sedan den 1 januari 2007 har drygt 7 000 medlemmar lämnat förbundet medan vi värvat 3 300 nya.

Det är inte alldeles lätt att sia om hur många av de som lämnat som gjort det av ekonomiska skäl. Men med ovanstående som bakgrund drar vi slutsatsen att den förhöjda finansieringsavgiften, som var särskilt kännbar för Livs medlemmar eftersom vi pga en hög arbetslöshet drabbats hårdast, inneburit att ca 3 000 medlemmar lämnat förbundet och arbetslöshetskassan med motiveringen att medlemskapet kostat för mycket.

Att 3 000 medlemmar lämnar är naturligtvis allvarligt. Men det är inte på långt när så mycket som vi kunde befara när vi såg effekterna av regeringsbeslutet. Förmodligen har inkomstförsäkringen vid arbetslöshet dämpat de negativa effekterna eftersom medlemmarna kunnat se en hög nytta i medlemskapet. Naturligtvis har också de lyckade avtalsförhandlingarna 2007 bidragit positivt.

In- och utträden aktiva medlemmar 2007 – 2008



I ovanstående diagram redovisas hur antalet in- och utträde av aktiva medlemmar förändrats sedan den nuvarande regeringen införde högre kostnader för förbundens och a-kassornas medlemmar. Denna försämring genomfördes from 1 januari 2007.

Som framgår ligger vi ganska konstant runt 200 inträdda varje månad. Under det första halvåret 2007 var avhoppen dock avsevärt större pga den förhöjda finansieringsavgiften som regeringen införde.

Under sista halvåret 2008 har vi t o m haft månader med flera inträden än utträden varför vi drar slutsatsen att effekten av de högre kostnaderna i a-kassan som resulterat i högre medlemsavgift klingat av.

Det tyder också på att det finns en stor potential att verkligen vända trenden och att det finns stora förutsättningar att värva medlemmar och få en nettotillväxt i medlemsantalet.

Vår slutsats är därför att detta bör vara en högt prioriterad uppgift för den nya förbundsstyrelsen.

Avgifter

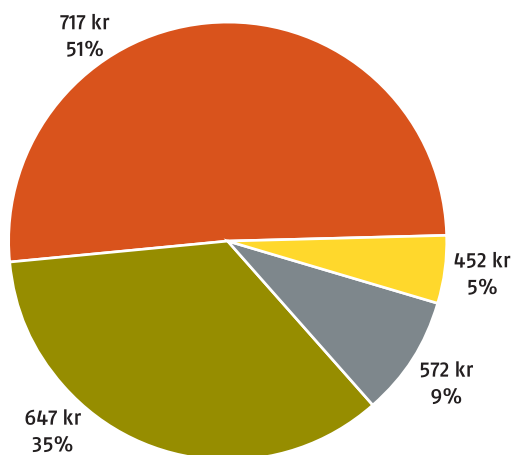
PÅ KONGRESSEN 2001 beslöt Livs sig för att byta avgiftssystem. Efter 20 år med procentavgift bedömdes det systemet ha tjänat ut sin roll.

Framför allt berodde detta på att protesterna mot för höga avgifter tenderade att öka i styrka. Protesterna och klagomålen var framför allt koncentrerade kring perioder när övertidsarbetet inom de olika delbranscherna var stort och i samband med semesterutläggning. Många medlemmar fick i samband med semester både lön och semesterersättning varför avgiften vid de tillfällena blev hög.

Paradoxen i sammanhanget var också att det inte var mer än ca 50 procent av medlemmarna som verkligen betalade ”full avgift”, dvs drygt 2 procent av lönen tolv månader om året. Mängden avgiftsbefriade under hela eller delar av året hade lett till att medlemmarna i genomsnitt inte betalade avgift mer än tio månader per år.

I Livs medlemsavgift ingår förutom förbundsavgift även arbetslöshetsavgift och medlemsavgift till arbetslöshetskassan. I diagrammet nedan framgår hela medlemsavgiften och hur många medlemmar som är placerade i de olika klasserna.

Avgiftsklasser



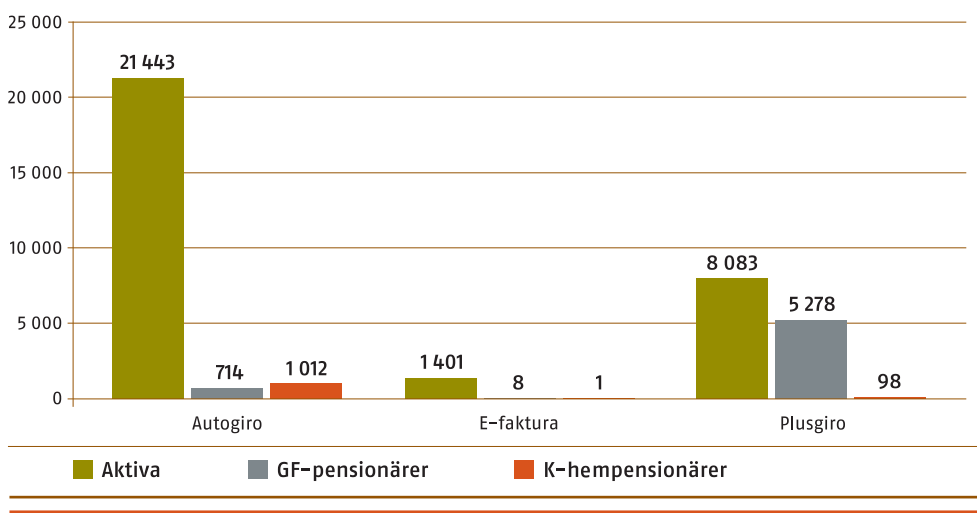
Det finns naturligtvis nackdelar i alla avgiftssystem. I det nuvarande kan vi konstatera att förbundet inte automatiskt får en inkomstförstärkning när lönen ökar. I det gamla systemet skedde ju detta automatiskt genom att procentavdraget slog igenom direkt den månad som lönen ökade. Arbetsgivarna hade dock förmånen att kunna innehålla avgiften en eller två månader efter avdraget från lönen vilket naturligtvis innebär en ränteförlust för Livs.

Det nya systemet med fasta avgifter innebär också att förbundet skulle återgå till att inkassera avgiften direkt från medlemmen istället för som tidigare via arbetsgivaravdrag. Den delen av beslutet har i huvudsak fullföljts under den här kongressperioden.

Inkasseringen direkt från medlemmarna innebär att medlemmarna betalar sin avgift för innevarande månad varför avgiften också kommer en eller två månader snabbare till förbundet än i procentavgiftssystemet. För förbundet innebär det en ”ränteförstärkning” på mellan 700 000 till 1 000 000 kronor per år.

Vi kan också konstatera att de tidigare protesterna mot för höga avgifter avtagit markant och att det bland de fackligt aktiva finns en ökad medvetenhet om kopplingen mellan intäkter och kostnader i den fackliga verksamheten.

Betalningsmodeller



I ovanstående diagram framgår hur många aktiva medlemmar respektive pensionerade medlemmar som betalar sin avgift på olika sätt.

Beslutet om att slopa arbetsgivaruppbörden och inkassera avgiften direkt från medlemmen har som tidigare sagts genomförts fullt ut under den här kon-

gressperioden och idag erbjuder vi medlemmarna att antingen erlägga sin avgift via autogiro, e-faktura eller plusgiro. Vi kan konstatera att förbundets kostnad för Plusgirot och e-faktura uppgår till ca 6 kronor per avgift. Det billigaste alternativet är autogiro till en kostnad av 1,25 kronor per avgift.

Det finns således en besparingspotential i att få fler att ansluta sig till autogiro. Om alla skulle erlägga avgiften via autogiro skulle det innebära en besparing på drygt 700 000 kronor per år.

Vi har från tid till annan diskuterat om vi kan ta ut en särskild administrationsavgift för plusgirot men detta har inte bedömts möjligt eller ens önskvärt. Det vore helt enkelt att bestraffa medlemmar som trots allt betalar sin avgift varje månad.

Däremot borde den nya förbundsstyrelsen fundera på hur man på ett positivt sätt kan förmå flera att gå över till autogiro.

Förslag

Vi föreslår kongressen besluta

- att** förbundsstyrelsen fortlöpande utvärderar kostnaderna för verksamheten,
- att** det nuvarande skyddet i medlemsförsäkringarna bibehålls,
- att** förbundsstyrelsen fortlöpande utvärderar och föreslår förändringar i försäkringsskyddet om behov finnes,
- att** förbundet aktivt arbetar för en mera rättvis finansiering av arbetslöshetskassan,
- att** förbundsstyrelsen under kommande kongressperiod ges i uppdrag att skapa förutsättningar för en intensifierad medlemsvärvning,
- att** förbundsstyrelsen under kommande kongressperiod ges i uppdrag att arbeta för att flera ska betala avgiften via autogiro,
- att** förbundets verksamhetskostnader exkl skatt ska täckas av verksamhetsintäkterna samt
- att** förbundets finansiella intäkter ska täcka skatt och i övrigt gå till kapitaluppbyggnad.

1. Inledning

Syftet med placeringsreglementet är att ange regler för hur Livs tillgångar ska förvaltas och placeras. Vidare regleras ansvaret för hur beslut inom placeringsprocessen fördelas, hur risker ska begränsas och kontrolleras samt hur resultatuppföljning ska ske.

Placeringsreglementet består av tre delar, en strategisk, en taktisk samt en del hur urval, upphandling mm ska ske.

Placeringsreglementet ska årligen fastställas av Livs styrelse och det är ekonomichefens ansvar att initiera arbetet. Reglementet avser Livs i Sverige och dess helägda dotterföretag Livsmedelsarbetarnas Fastighetsaktiebolag (nedan gemensamt kallat Livs).

1.2 Definition förvaltad kapital

Placeringsreglementet avser Livs förvaltade kapital. Generellt sett omfattas förvaltad kapital av aktie- och räntefonder samt fastigheter som innehas i ett rent avkastningssyfte.

1.3 Mål för kapitalförvaltningen och avkastningskrav

Kapitalförvaltningens uppgift är att hantera Livs kassaflöde och förvalta förmögenheten på ett sådant sätt att högsta möjliga avkastning kan nås inom de ramar som anges i detta reglemente. Livs skall ses som en långsiktig investerare och målet är att tillgångarna över tid ska ha en totalavkastning om nominellt 6 % med en direkt avkastning om 2,5 %.

Med totalavkastning definieras direktavkastning samt den värdetillväxt som har sin grund i marknadsnotering. Avkastningen kan under vissa perioder understiga målet. Detta förväntas dock balanseras av perioder med överavkastning.

Syftet med Livs kapital är att säkra förbundets verksamhet, medlemmarnas försäkringsskydd samt arbetsgivaransvaret för de anställda i händelse av minskade medlemsintäkter. Syftet är också att ha en hög beredskap i händelse av konflikt på arbetsmarknaden med anledning av avtalsförhandlingar eller andra kollektiva åtaganden.

2. Grundläggande regler för kapitalförvaltningen

Livs tillgångar skall till minst 2/3 finnas i

- a) obligationer som utfärdats eller garanterats av svenska staten,
- b) Sveriges allmänna hypoteksbanks eller Konungariket Sveriges Stadshypotekskassas obligationer,
- c) fordringsbevis utfärdade av Riksbanken, bankbolag eller sparbank,
- d) obligationer eller andra skuldförbindelser utfärdade eller garanterade av svensk kommun,
- e) egna fastigheter,
- f) skuldförbindelser med säkerhet av inteckning i fast egendom eller tomt-rätt,
- g) sådana av enskilda svenska företag utfärdade obligationer, utländska obligationer och andra värdehandlingar, som till den säkerhet de erbjuder kan anses jämförliga med några av de vid a)–f) nämnda,
- h) aktier och andra fordringsbevis som inte kan anses erbjuda den säkerhet som avses i punkterna a)–g), dock endast i den omfattning som förbundets representantskap godkänner.

Livs ska inte bedriva någon kapitalförvaltning i egen regi vilket innebär att enskilda innehav i (med undantag för direkt ägda fastigheter) värdepapper inte får överstiga 10 % av den totala tillgångsmassan. All förvaltning ska ske externt via värdepappersfonder, strukturerade produkter eller s k diskretionära förvaltningsuppdrag.

Upphandling av förvaltare för ett mandat skall ske i konkurrens med offerter från minst två olika förvaltare.

Etik

Den etiska aspekten ska jämte avkastning och risk alltid beaktas i Livs placeringsverksamhet. Vid denna bedömning ska både förvaltare, produkt (fond mm) och de finansiella instrument som det investeras i kontrolleras. Grundregeln är att placering inte sker hos förvaltare eller fond som förknippas med eller investerar i företag som bryter mot svensk lag eller mot internationella avtal och konventioner som Sverige undertecknat.

Detta innebär att verksamhet inte får bryta mot svensk lag och i den mån den är tillämplig utomlands och givetvis inte heller bryta mot berört lands lagar. Livs ägande ska baseras på de universella värderingar som uttrycks i FN:s allmänna förklaringar om de mänskliga rättigheterna samt FN:s konvention om medborgarliga och politiska rättigheter (1966) samt FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (1966).

Livs tillgångar får inte placeras i verksamheter med oacceptabla arbetsförhållanden, eller som förhindrar facklig organisering. De Internationella Arbetstagarorganisationen ILOs konventioner ska vara vägledande för vad som är etiskt acceptabla placeringar. Sålunda får Livs inte placera sina tillgångar i företag som inte respekterar och följer följande konventioner:

- Frihet att bilda och ansluta sig till en facklig organisation (ILO konvention nr 87) och rätten till kollektiva förhandlingar (ILO nr 98)
- Förbud mot slav- och tvångsarbete (ILO nr 29 och 105)
- Förbud mot barnarbete (ILO nr 138 och 182)
- Förbud mot diskriminering av individer beroende av t ex hudfärg, kön, religion eller politisk uppfattning (ILO nr 100 och 111)
- ILOs trepartsdeklaration för multinationella företag i enlighet med dess medbestämmande delar i enlighet med paragrafer 55-57.

Följande miljökonventioner och regelverk är av särskild vikt när ett företags verksamhet bedöms ur ett miljöperspektiv:

- FN:s ramkonvention om klimatförändringar inkl Kyotoprotokollet
- Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet inkl Montrealprotokollet
- Baselkonventionen angående gränsöverskridande transport av avfall
- Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar
- OECD:s riktlinjer om multinationella företag

Miljökonventionerna är primärt riktade mot regeringar vilket innebär att uttolkning och kontroll på företagsnivå är begränsande varför det handlar om en allmän efterlevnad av syftet med konventionerna.

Livs tillåts inte placera i verksamhet som bryter mot vissa vapenkonventioner innebärande landminor och klusterbomber. Detta regleras i FN:s konvention som Sverige har ratificerat.

Utöver detta ska Livs inte placera i företag som har sin huvudverksamhet inom produktion eller distribution av pornografi eller sysslar med oetisk marknadsföring eller bristande produktsäkerhet.

Livs ska placera sina tillgångar i etiskt godkända fonder, produkter mm avseende aktier, företagsobligationer och andra specifika företagsrelaterade finansiella instrument.

Vid urval av förvaltare ska alltid de etiska aspekterna utvärderas och utgöra ett nödvändigt kriterium för placering. Om en förvaltare i sin placeringsinriktning genererar mervärde för Livs och Livs värderingar ska detta beaktas vid urval och förvaltarutvärdering.

Om misstanke om oetisk verksamhet hos förvaltare eller det värdepapper förvaltare placerar i ska sakförhållandena utan dröjsmål utredas. Om misstanken bekräftas ska förvaltaren påvisa att sakförhållandet avhjälpas, om inte ska förvaltningsuppdraget eller investeringen snarast avvecklas.

2.1 Placeringsalternativ

Livs finansiella tillgångar placeras i något av följande alternativ

- Likvida medel (korta räntor)
- Obligationer (långa räntor)
- Aktier
- Alternativa placeringar
- Fastigheter.

Likvida medel omfattar olika inlåningsalternativ i banker samt penningmarknadsinstrument.

Med obligationer avses långa ränteplaceringar såväl inom Sverige och övriga världen. Livs klassar även s k indexobligationer inom denna kategori.

Med alternativa placeringar menas fonder förvaltade av Nordea eller Swedbank/ Robur samt strukturerade produkter som inte tillhör ovanstående placeringsalternativ.

Livs får inte investera i hedgefonder som bygger sin verksamhet på s k blankning.

För direktinvesteringar i fastigheter eller fast egendom krävs bemyndigande i Livs styrelse samt hörande av Livs representantskap vilket är reglerat i Livs stadgar 2005-07-01 § 22. Detta ska också omfatta fastighet eller fast egendom som är bolagiserad.

Allmänt gäller att Livs inte får investera i fonder eller hos förvaltare som är registrerade off-shore.

2.2 Investeringsprocessen

Tabellen visar investeringsprocessen och de olika beslutsnivåerna.

	Aktivitet	Beslut
Strategi	Bestämmande av avkastning, risk och normalportfölj	Styrelsen
Taktik	Taktisk allokering d v s avvikelse från normalportfölj	Placeringsutskott (Ordf, Ek chef)
Urval av fond, produkt mm	Urval, upphandling av förvaltare och produkt	Placeringsutskott (Ordf, Ek chef)

2.2.1 Strategisk allokering

För att uppfylla förvaltningens uppgift som är att optimera avkastningen utifrån en given risk och säkerställa betalningsflöden fastslås en modellportfölj varje år. Syftet med modellportföljen är att

- maximera förväntad avkastning utifrån ett givet risktagande
- tjäna som jämförelse för förvaltningen
- utgöra utgångspunkt för den taktiska allokeringen.

Modellportföljen ska visa tillåtna tillgångsslag och visa fördelning tillgångsslagen emellan. Vidare ska portföljen visa inom vilka gränser som de olika tillgångsslagen tillåts avvika.

Det är Livs styrelse som årligen bestämmer normalportfölj, risk och avkastning.

2.2.2 Taktisk allokering

Utifrån modellportföljen ges en möjlighet att inom vissa intervall skapa aktiva positioner. Målet med den taktiska allokeringen är att skapa meravkastning från normalportföljen inom de riskmandat som delegerats från styrelsen.

Det är placeringsutskottet som tar beslut om aktiv allokering.

2.2.3 Urval av fond eller produkt

Placeringsutskottet tar beslut om vilka förvaltare och vilka produkter Livs ska upphandla. Upphandling ska alltid ske i konkurrens och förvaltarna ska årligen utvärderas.

3. Modellportfölj

Den av styrelsen beslutade modellportföljen utgör ett totalt index för samtliga tillgångsslag exklusive fastigheter. Modellportföljen ska ta hänsyn till tillgångsklassernas förväntade avkastning, risk och samvariation. Livs tillgångar ska vara placerade i tillgångsslag i enlighet med modellportföljen med möjlighet till avvikelse inom intervall uttryckta i procent av den totala portföljens marknadsvärde.

3.1 Risker

Den av styrelsen beslutade modellportföljen utgör för Livs en riskneutral position. Om aktiva avvikelser görs tar Livs medvetet en ökad risk alternativt aktivt minskar risk. För att mäta risken används i huvudsak standardavvikelse.

Standaravvikelse är ett statistiskt mått över hur mycket en förväntad avkastning fluktuerar över tid.

Det finns dock ett flertal andra risker Livs har att beakta; valutarisk, likviditetsrisk, förvaltarrisk, kreditrisk.

Valutarisk

Med valutakursrisk avses att värdet på en placering kan förändras beroende på rörelser avseende förändringar i växelkurser. Livs ska fullt ut (100%) valutasäkra sina placeringar i räntebärande produkter och fonder. Valutasäkringen ska göras mot SEK.

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken att en tillgång inte kan avyttras eller avyttras till ett avsevärt reducerat pris eller att transaktionen medför stora kostnader. Likviditetsrisken påverkas av produktens art, förekomsten av marknadsplats och volym. Likviditetsrisken ska alltid bedömas löpande och beaktas vid upphandling av finansiell produkt eller investering i finansiellt instrument.

Förvaltarrisk

Då Livs nästan uteslutande investerar i finansiella produkter typ fonder, strukturerade instrument mm ska alltid förvaltarrisk beaktas.

Förvaltarrisk kan belysas ur en operationell synvinkel innebärande att förvaltningsbolaget ska ha en tillräckligt stor organisation och inte vara helt beroende av ett fåtal individer. Förvaltningsbolaget ska inte heller vara beroende av Livs eller ett fåtal investerares investerade kapital.

Livs ska också söka sprida mandaten mellan ett flertal förvaltare och på så sätt ytterligare sprida total risk.

Livs mandat får inte överstiga 10 % av förvaltarens totala kapital under förvaltning. Vid anlitande av ny förvaltning ska alltid en noggrann undersökning göras av tidigare performance och hur förvaltningsorganisation fungerar. Vidare ska det säkerställas hur förvaltarens värdepappersadministration sköts samt hur finansiell rapportering fungerar. Förvaltaren ska alltid stå under berörd myndighets tillsyn.

Livs ska söka sprida förvaltningsmandaten på minst två förvaltare per tillgångsklass (med undantag för de direktägda fastigheterna). Enskild förvaltares mandat inom respektive tillgångsklass ska inte överstiga 50 % av marknadsvärdet inom respektive tillgångsklass. Med tillgångsklass menas aktier, räntor och alternativa investeringar.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken att en emittent (låntagare) ej kan fullfölja sina åtaganden.

Räntebärande placeringar ska ske inom s k investment grade motsvarande S&P AAA ned till BBB- eller motsvarande för Moodys. Av den totala ränteportföljen för maximalt 15 % till lägst S&P CC (m h t till Emerging Market Debt). Vid samtliga placeringar ska hänsyn tas till diversifiering. Andelen statspapper, Svenska Kommuner eller Svenska banker eller bostadsfinansieringsinstitut får inte understiga 40 % av den totala ränteportföljen.

3.2 Riskmandat

Utöver normalportföljen ges ett allmänt riskmandat av risken (standardavvikelsen) med maximalt +/- 2 procentenheter.

4. Placeringsutskott

Placeringsutskott ska bestå av ordförande och ekonomichef. Placeringsutskottet har till uppgift

- att säkerställa att detta placeringsreglemente åtföljs
- att aktivt allokera Livs tillgångar inom de av styrelsen uppsatta ramarna
- att välja, upphandla och utvärdera förvaltare och produkt
- att ansvara för rapporteringen till Livs styrelse.

5. Rapportering

Syftet med rapportering är att löpande informera styrelsen om händelseutvecklingen men också att skapa beslutsunderlag till styrelsen för de strategiska besluten.

Rapportering ska i normalfallet ske kvartalsvis till Livs styrelse.

Rapporteringen ska visa Livs allokering i jämförelse mot normalportfölj.

Rapportering till placeringsutskottet ska ske månadsvis.

6. Riskkontroll

Kontroll och riskuppföljning ska ske med sådan frekvens att överträdelser av limiter kan upptäckas månadsvis. Riskanalys ska ske minst två gånger per år i samband med årsskifte och tertialbokslut per augusti månad.

Livs revisorer utgör också en tillgång vad avser riskkontroll.

Detta placeringsreglemente fastställdes av Livs styrelse den 21 januari 2009.

ysamarbe
et rättvisa
okr solidar
t gemenskap
kap jämställ
et demokrati
te solidar
okr samarb
et rättvisa
te jämställd
r demokrati
p solidaritet
vri och demo

www.livs.se